

Suomen UNICEFin lausunto / Lausuntopyyntö OKM 15/010/2015

Suomen UNICEF ry:n lausunto

Suomen UNICEF (UNICEF) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi varhaiskasvatuslaiksi. Lausuntomme pohjautuu YK:n yleissopimukseen lapsen oikeuksista (Lapsen oikeuksien sopimus) ja Lapsen oikeuksien komitean (komitea) yleiskommentteihin nro 1 ja 7. Viittaamme lausunnossamme myös aikaisempaan lausuntoomme (27.5.2014). Lausunto on muodostettu kokonaisuudessaan niin, että se vastaa pyyntöön määrittää lausunnon keskeinen sisältö lyhyesti.

Lausunnon keskeinen sisältö

Ihmisoikeuskasvatus varhaiskasvatuksessa

Aikaisemmassa lausunnossamme esitimme, että ihmisoikeuskasvatus on mainittava eksplisiittisesti osana lasten varhaiskasvatusta. Lain perusteluissa ei ole mainittu lapsen oikeuksien sopimuksen artiklaa 29, joka määrittää opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita sisältäen veloitteen ihmisoikeuskasvatuksesta. Tätä tarkentaa komitean yleiskommentti nro 1. Lisäksi yleiskommentissa nro 7 komitea suosittelee sisällyttämään ihmisoikeuskasvatuksen osaksi lasten varhaiskasvatusta. Samansuuntaiset suositukset on antanut kansallisesti myös Eduskunnan oikeusasiamiehen yhteydessä toimiva Ihmisoikeuskeskus ja Ihmisoikeusvaltuuskunta. Ihmisoikeuskasvatuksen voi nostaa esiin lain perusteluissa esimerkiksi kohdassa *Varhaiskasvatuksen tavoitteet* ja *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet*.

Yhdenvertaisuus varhaiskasvatuksessa

UNICEF pitää tärkeänä, että luonnoksessa on huomioitu oikeus varhaiskasvatukseen myös niille lapsille, jotka eivät ole kunnan asukkaita. Lisäksi UNICEF on tyytyväinen siitä, että luonnos sisältää ns. subjektiivisen päivähoito-oikeuden, joka edistää jokaisen lapsen yhdenvertaisia mahdollisuuksia kasvaa ja kehittyä.

Lapsen etu varhaiskasvatuksessa

UNICEF pitää tärkeänä, että lapsen etu on laissa omana pykälänään. Lisäksi eri kohdissa lain perusteluja on tuotu ansiokkaasti esille se, että kun lapsen varhaiskasvatukseen liittyvää harkintaa tehdään, on ensisijaisesti harkittava lapsen etua.

Lapsivaikutusten arviointi

Varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän esityksessä mainittiin, että lain jatkovalmistelussa on tehtävä lapsivaikutusten arviointi. Luonnoksessa tätä ei kuitenkaan ole erikseen nostettu esiin. Luonnos toki sisältää monia lapsivaikutuksen arvioinnin vaiheita kuten tiedon kokoamisen päätöksen tueksi, asianosaisten kuulemista ja kokonaisuuksien tarkastelua. Vaikutusten arvioinnissa ei ole käsitelty esimerkiksi sitä, että vaikutukset saattavat olla eri lapsiryhmien kohdalla erilaisia. Myös

kään mahdollisia kielteisiä tai ei-tavoiteltuja vaikutuksia ei ole arvioitu. Olisi arvokasta, jos luonnos sisältäisi Yhteiskunnalliset vaikutukset -osiossa lyhyen johdannon siitä, mitä lapsivaikutusten arviointi osana yhteiskunnallisten vaikutusten arviointia tässä hallituksen esityksessä tarkoittaa.

Helsingissä 7.4.2015

Suomen UNICEF ry

Marja-Riitta Ketola
Pääsihteeri

Mirella Huttunen
Kotimaan vaikuttamistyön päällikkö